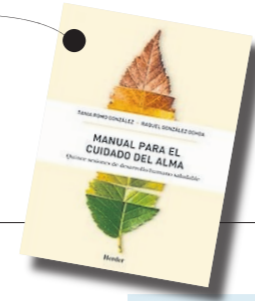

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada setmana, i la que ve:
Trinh Xuan Thuan: La plenitud del buit

Estils

GUARIR L'ÀNIMA DELS ESTUDIANTS

Manual per a la cura de l'ànima. Un llibre indispensable per a universitaris que es proposin gestionar i desenvolupar l'hàbit d'aprendre mentre cuiden la salut psíquica i emocional.

Comunitats o solitaris: es pot equilibrar?

Diversos autors reflexionen sobre la tensió espiritual entre recerca individual i estructura organitzada

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Existeix una tensió latent, intemporal, entre la necessitat de solitud i la de comunitat. Es veu arreu, però potser el més evident és en l'espiritualitat: estructura organitzada i recerca personal, seguir el grup o submergir-se en un mateix... La societat actual, on proliferen *comunitats* de tot tipus, es caracteritza també per un increment de l'individualisme. Així, ens trobem amb comunitats que no acaben de ser-ho des d'un punt de vista tradicional (una comunitat és molt més que un grup afí) i també amb aquest individualisme que dista sovint del que s'ha entès sempre per experiència solitària, de retrobament amb un mateix. Per tant és en el món de les espiritualitats vives on podem aprofundir en aquesta tensió entre comunitat i solitaris per anar una mica més enllà.

A *Sobre la idea de una comunidad de solitarios* (recentment publicat per Pre-Textos), l'escriptor francès Pascal Quignard es pregunta sobre quines són les formes on cristal·litza la solitud i què se'n pot fer, com es poden pensar. "Es sorprenent -assenyala l'autor- que dins de totes les agrupacions humanes existeixi des de sempre un desig de fugir que cap grup accepta". En l'elogi del solitari, associem estar sol amb ser un mateix, aquest desig cantat per la poeta Katherine Philips i citat per Quignard: "Somíem sols, naixem sols, morim sols. Solitud, la més dolça de les tries que he fet, naixement del temps, com adoro estar sola!"

Una solitud que comença en l'espai, en la pròpia casa, i que ja va identificar Gaston Bachelard en el seu clàssic *La poètica de l'espai*: "A la casa s'hi ha de buscar, en primer lloc, centres de simplicitat. Com diu Baudelaire, en un palau ja no hi ha racons per a la intimitat. Tot racó d'una casa, tot racó d'una habitació, tot espai reduït on ens agrada arraulir-nos, arrupir-nos sobre nosaltres mateixos, és per a la imaginació una soledat, és a dir, el germen de l'habitació, el germen d'una casa".

Cordó umbilical

No obstant això, aquest necessari espai d'intimitat i refugi és també ambigu, sospitós, ja que, com recorda el mateix Gaston Bachelard: "En molts aspectes el racó viscut es nega a la vida, restringeix la vida,

YVES HERMAN / REUTERS

l'oculta. El racó és llavors una negació de l'Univers".

Quan pensem en l'ermità, paradigma del solitari, hi veiem, però, un cordó umbilical amb la comunitat d'origen que encara és present, en què la vida en comú no està tallada. Potser per aquí podem rastrejar un lloc on disminuir la tensió entre la necessitat d'estar sol i la de viure en comunitat.

Un espai on no hi hagi una amputació dràstica de la vida d'una comunitat de fe històrica concreta, ja que si passa el contrari, com alerta Ronald Rolheiser, podem lliscar ràpidament a l'imperi de les fantasies personals i la projecció dels nostres desitjos: "Allunyats d'una comunitat real, ancorada en la història, siguin quins siguin els seus errors, estem exposats al perill de viure sense confrontació, de fer de la religió una cosa de la fantasia privada, compartida amb alguns individus que pensem de manera similar, i mai ens veurem confrontats allà on més ho necessitem". Per a aquest teòleg canadenc, és en presència de gent que comparteix amb nosaltres regularment la seva vida que no podem mentir, sobre tot a nosaltres mateixos, ni fugir cap a elevats ideals. "En la comunitat es revela la veritat i s'allunyen les fantasies", conclou rotund.

Del mateix parer és el sacerdot i filòsof txec Tomas Halík, que reflexiona sobre les anteriors paraules de

Contrast
Un espai d'intimitat o refugi és necessari, però pot ser ambigu o sospitós

Tomas Halík
"Distanciar-se d'una comunitat pels seus errors és sovint una excusa"

Rolheiser i hi afegeix: "Una de les diferències essencials entre una Església i una secta consisteix en què una secta es limita a un nucli dur de membres absolutament identificats, o eventualment veu en ells el tipus ideal de membre. Les Esglésies solen ser més antigues, més sàvies, experimentades i magnànimes: saben que, a més del nucli dur, de l'esquelet, necessiten també un cos més elàstic. A més, sol haver-hi gent que sap que els conceptes de nucli i marge poden ser bastant relatius en un organisme com l'Església". (Tinguem present que on Halík diu *Església* hi podem dir també qualsevol altra comunitat de fe històrica, comunitats formades al voltant d'una creença molt més porosa i àmplia del que se sol pensar des de fora). És també necessari -i actualment més que mai- "aprendre a crear espais per a aquells que mai seran *parroquians estàndard*, o aprendre com a mínim a respectar l'espai que ells mateixos es creen", com insisteix Halík.

El camí del mig

Per al monjo benedictí Anselm Grün, és important prendre consciència i reequilibrar aquesta tensió entre grup afí i societat, desig individual i obediència comunitària: "Com a monjo no visc només per a mi, però tampoc parapetat en la meva comunitat monàstica". La seva aposta d'equilibri, entre l'espai in-

tim i solitari i la necessitat de comunitat, també té un al·licient sanador: "La nostra vida compartida s'encarrega de dissipar els ideals massa elevats i cal, abans que res, humilitat, ja que en la convivència se'ns manifesten les nostres debilitats i limitacions. I també experimentem que nosaltres mateixos som incapaços de viure grans ideals. Ja Sant Benet és modest quan parla de la comunitat. Té en compte que aquesta haurà d'afrontar conflictes diaris".

Com podem trobar la nostra comunitat en l'imprescindible recorregut de recerca interior? Qui ens acollirà i, a la vegada, acollirem? Com podem despoblar-nos per tornar-nos a poblar, en aquesta ambivalència anomenada vida, on sovint l'excés asseca i ofega i la moderació tendeix a edulcorar-ho i desvitalitzar-ho tot?

És important reconèixer sincerament les excuses que posem per allunyar-nos d'un organisme massa estructurat ("Mantenir una postura de distanciament d'aquestes comunitats a causa dels seus errors és sovint una excusa -diu Halík-: en realitat volem romandre en el regne de les il·lusions i sospitem que en aquestes comunitats podríem perdre-les"). Alhora, i no menys important, és essencial donar espai a la solitud, mantenir aquell racó íntim on arrupir-nos, nodrits de silenci, regenerador. —

OPINIÓ

Addicció: a veure què sento

FLÀVIA COMPANYY
ESCRITORA

Moltes vegades les experiències s'escullen únicament perquè no s'han viscut mai i se sent curiositat sobre allò que se sentirà en provar-les. És amb aquesta idea que algunes persones (buscadores d'emocions) tasten drogues, fan pònting o practiquen la meditació.

El problema és quan aquestes mateixes persones decideixen provar què senten quan fan alguna cosa diferent però el camp d'experimentació és una altra persona. La tracten ara bé i després malament per veure com reacciona, la volen a prop per comprovar com es troben i l'allunyen per confirmar si ho poden resistir. I la tornen a acostar i la tornen a allunyar per veure què és pitjor i prendre una decisió en consonància amb el seus desitjos. Aquesta actitud implica una banalització absoluta de sentiments com l'amor, el compromís o l'amistat, i suposen també la desconsideració davant de l'altre i de la seva vida. És a dir, impliquen una falta greu d'empatia i l'aplicació d'un individualisme els límits del qual estan marcat tan sols pel caprici.

Quan el camp d'experimentació és una altra persona es pot caure en una forma de consumisme que no és menys nociva que la material

L'actitud de l'"a veure què sento" és pràctica en molts àmbits com ara el de les relacions laborals, amoroses, sexuals, amistoses o amb gent que resulta exòtica -minories de qualsevol espècie-. Es tracta de la recerca d'emocions que mantinguin a un bon nivell l'adrenalina en l'individu que les experimenta. Darrere d'aquestes conductes hi ha una forma de consumisme tal vegada més difícil de copsar que la material, però no per aquest motiu menys nociva. És una actitud acumulativa que no arriba mai a ser satisfactòria i que dibuixa un camí en espiral cap l'angoixa, com passa amb la resta de les addiccions. L'antídot? Molt simple: la responsabilitat de decidir a partir del que sentim i no a partir de la curiositat pel que sentirem. —

PERE VIRGILI

Gent

#vaga8M